



# วิจัย ผ่านเดี่ยว

“ลูกศิษย์ผม...ต้อง  
ดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่น  
ได้อย่างมีความสุข  
และไม่เดือดร้อน”

ร้อยตำรวจตรีสุวิทย์ ช่วยเทวฤทธิ์  
โรงเรียนบ้านตองอ  
ช่างปทุมวันอนุสรณ์ 13  
อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส



“รบได้อย่างทหาร ป้องกันและปราบปรามได้อย่างตำรวจ  
บริการแทนกระทรวง ทบวง กรม ได้อย่างข้าราชการ  
พลเรือน” เป็นอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดน”

สำหรับ “ครูสุวิทย์” หรือ ร้อยตำรวจตรีสุวิทย์ ช่วยเทวฤทธิ์  
ครูใหญ่โรงเรียนบ้านตองอ ช่างปทุมวันอนุสรณ์ 13 อำเภอ  
ศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ทำได้มากกว่านั้น คือการเป็น  
“ครู”

“นอกจากสอนหนังสือเด็ก ผมต้องรับบทบาททุกอย่าง  
ในโรงเรียน ๓๗๕. ต้องดูแลนักเรียน ครู และผู้ปกครอง”

การดูแลในที่นี้ไม่ได้หมายถึงดูแลเรื่องของความปลอดภัย  
หรือให้ความรู้เด็กแต่เพียงอย่างเดียว แต่ครู ๓๗๕. อย่าง  
ครูสุวิทย์ และครูคนอื่นๆ ในสังกัดต้องปรับเปลี่ยนตัวเองอยู่  
ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นคนงานก่อสร้าง พี่เลี้ยงเด็ก ในบาง  
เวลาที่เด็กๆ ต้องการผ่อนคลาย ครูได้อาศัยประสบการณ์  
จากวงดนตรีลูกทุ่งมาเปิดการแสดงให้กับเด็กๆ และคนใน  
ชุมชน

สำหรับการสอนหนังสือ ครูสุวิทย์ก็ใช้ประสบการณ์ในวัยเด็ก  
มาปรับใช้กับลูกศิษย์ของตัวเอง

“ตอนเราเป็นเด็กครูสอนเราอย่างไรก็เอามาปรับใช้ไปตาม  
สถานการณ์ แต่ที่ต้องมีการเสริมความรู้ใหม่ๆ เข้าไป  
บ้าง...แต่เอาเข้าจริงๆ ผมกลับพบสิ่งที่เป็น сюрприสว่า  
วุฒิศู ป.โท ป.เอก บางครั้งสู้ “ประสบการณ์” ไม่ได้ โดยเฉพาะการเป็นครู ๓๗๕. ที่ต้องสอนเด็กที่ไม่มีอะไรพร้อม  
เลยสักอย่าง จะต้องเอาคนที่ผ่านความไม่พร้อมมาเป็นครู  
จึงจะเข้าใจเด็ก ประสบการณ์จึงเป็นครูที่ดีที่สุด”

เนื่องจากเด็กๆ โรงเรียน ๓๗๕. มีความแตกต่างเรื่องฐานะ  
ความเป็นอยู่ ดังนั้นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน  
ของครูสุวิทย์คือ “ทำอย่างไรให้เด็กได้ดำรงชีวิตอยู่ใน  
ท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข และไม่เดือดร้อน”

“เพราะปัจจัยพื้นที่ที่เป็นอยู่  
มันแก็ยาก ตั้งแต่ความเป็นอยู่  
ภาษาที่ใช้พูด ฐานะทางบ้าน และ  
สภาพการไม่รู้หนังสือของชุมชน  
เพราะฉะนั้น  
เป้าหมายในการจัดการเรียน  
การสอนคือ เราขอแค่ให้เด็กอาศัย  
อยู่ในความหลากหลายนั้นได้  
อย่างมีความสุข เช่น ถ้าพ่อแม่มี  
อาชีพกรีดยาง และไม่สามารถไป  
เรียนต่อสูงๆ ได้ เขาต้องสามารถ  
มีชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความ  
สุข ไม่เดือดร้อน”

แต่เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นมุสลิม 100 เปอร์เซ็นต์  
และแน่นอนในเส้นทางขององค์ศาสนา แต่แนวทางที่ครู  
สุวิทย์วางแผนไว้วันนั้น ถึงแม้จะรู้ว่า “ยาก” โดยเฉพาะเรื่อง  
การปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อที่ส่งผลให้เด็กนักเรียน



ของครูสุวิทย์ได้ “ไปต่อ” หรือไม่ในเส้นทาง  
การศึกษา

“แรกเริ่มคือการแก้ค่านิยมที่บอกว่า การ  
คุมกำเนิดเป็นบาป เราก็พยายามอธิบาย  
ให้เห็นว่า “ความลำบากยากจน” ก็เป็นบาป  
เหมือนกัน ต้องชี้ให้เห็นจุดด้อยของการ  
แต่งงานที่มีลูกเร็ว ซึ่งหลายคู่แต่งงานมีลูก  
ในสภาวะไม่พร้อม เราเคยสำรวจพบว่า 200  
คน มีเด็กกำพร้าพ่อแม่ 20 คน นี่คือปัญหา...  
ฉะนั้นสิ่งที่ทำได้คือ เอาชีวิตจริงมาอธิบายให้  
เขาเห็น และตามให้คิด เด็กบางคนพูดออกมา  
จากปากตัวเองเลยว่า..“ใช้...วันๆ กว่าจะได้  
เงินมาเรียนลำบากมาก” หรือบางคนบอกว่า  
กว่าจะซื้อรองเท้าได้สักคู่ลำบากพอๆ กัน  
ซึ่งเมื่อเด็กเข้าใจตรงนี้ เขาก็อยากเรียนต่อ...  
และอยากมีชีวิตที่ดีขึ้น”

“อีกวิธีการที่ครูสุวิทย์  
ใช้เป็นเครื่องมือในการ  
จัดการเรียนการสอนคือ  
“งานวิจัยผ่านเดี่ยว”  
โดยให้เด็กๆ ออกไป  
ทำความรู้จักชุมชน  
ท้องถิ่นที่อยู่อาศัย อาชีพ  
ของพ่อแม่ รวมทั้ง  
สิ่งที่ตัวเองอยากทำ  
และอยากเป็น”







กระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบ**ในขั้นแรกคือ “การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ของเด็ก”** ด้วยการจัดกลุ่มให้นักเรียนที่อยู่บ้านเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

**ขั้นที่สองเป็นขั้น “ระเบิดจากข้างใน”** เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพที่มีอย่างเต็มที่ เช่น คนโหนที่พูดเก่งที่สุดก็ให้เป็นฝ่ายนำเสนอ คนโหนเขียนเก่งก็ให้เป็นเลขา คนโหนคุมเพื่อนได้ดีก็ให้เป็นประธานกลุ่ม ให้เด็กได้ระเบิดความสามารถของตนเอง

**ขั้นที่สามคือ การวางแผนการศึกษาในชุมชน**ว่าการลงพื้นที่ในกลุ่มบ้านที่อาศัยอยู่ จะสำรวจอะไร จะถามใครได้บ้าง ทั้งนี้นักเรียนสามารถสอบถามความคิดเห็นของผู้คนได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา หรือผู้นำชุมชน

**ขั้นตอนที่สี่คือ การเก็บข้อมูลทั้งภาพและเนื้อหา** โดยครูจะมอบกล้องถ่ายรูปและเครื่องบันทึกเสียงให้นักเรียนนำไปถ่ายภาพและไปสอบถามสิ่งดังงามที่มีอยู่ กระตุ้นให้นักเรียนบันทึกข้อมูลให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะผู้ตอบจะให้ข้อมูลแบบไหนก็ตาม

หลังจากเก็บข้อมูล ครูจะให้เด็กๆ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แต่เป็นการวิเคราะห์แบบเด็กๆ โดยจำแนกแยกแยะข้อมูลให้เป็นกลุ่มตามช่องต่างๆ เช่น ข้อมูลเรื่องการละเมิดรวบรวมไว้ในช่องละเมิด การทำขมม การทำฮาริรายอ แล้วสังเคราะห์ว่าหมวดหมู่ไหนมีมากน้อยแค่ไหน ซึ่งในการสังเคราะห์นี้จะให้นักเรียนระดมความคิดในกลุ่มของตนเองก่อนว่า มีข้อเสนอและวิธีการที่จะทำให้เรื่องนั้นคงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร แล้วเปรียบเทียบข้อเสนอของกลุ่มกับข้อเสนอที่ได้จากชุมชน

จากนั้นนำข้อเสนอที่ตรงกันมาสรุปเป็นผลงานของกลุ่มเพื่อตอบคำถาม 3 ข้อ คือ สิ่งที่ดีงามในชุมชน ความปรารถนาต่อสิ่งนั้น วิธีที่จะทำให้สิ่งนั้นคงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถสรุปเป็นภาพวาด ข้อความ หรือรูปแบบต่างๆ ได้อย่างอิสระ เพื่อนำเสนอต่อไปในขั้นตอนที่หก

ครูสุวิทย์บอกว่า ที่ทำเช่นนี้เพราะอยากให้เด็กเห็นคุณค่าชุมชนของตนเอง ทั้งนี้เพราะชุมชนยังมีสิ่งดีๆ อยู่มาก

**“เมื่อเด็กได้เรียนรู้ชุมชนหรือรู้จักชุมชนของเขาดีแล้ว ถ้าออกไปเรียนต่อ หรือเรียนต่อแล้วกลับมาบ้าน หรือแม้แต่การที่ต้องออกไปข้างนอก แล้วไปไม่รอด ที่ชุมชนเค้าก็มีฐานอาชีพอยู่ เพราะในระหว่างที่เรียนอยู่กับเรา ทางโรงเรียนก็มีการประสานไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาอบรมอาชีพให้ ซึ่งตรงนี้เด็กๆ ก็จะมีอาชีพติดตัว”**

ทุกวันนี้เด็กๆ ของครูสุวิทย์มีส่วนในการเรียนต่อเพิ่มขึ้น ขณะที่ตัวเลขของเด็กแต่งงานมีลูกเรือก็ลดจำนวนลง

**“เพราะส่วนใหญ่จบแล้วไปเรียนต่อ...ดังนั้นการจับคู่แต่งงานและมีลูกในสภาวะไม่พร้อมก็ลดลง ....และผมเชื่อว่าเราเดินมาถูกทาง”**

## วัชรมงคล เบญจธนะฉัตร

ประธานกรรมการบริหาร บริษัท บารูมดีโซน์ จำกัด  
เลขาธิการโครงการรางวัลครูเจ้าฟ้ากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์



### โครงการที่ทำ:

โครงการรางวัลครูเจ้าฟ้ากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการย่อยของโครงการพระเมตตาสมเด็จพระเจ้า

### แนวคิดโครงการ:

เพื่อสานต่อพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาที่ต้องการช่วยเหลือและชดเชยครูที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร อันตราย และเสี่ยงภัยในพื้นที่ 9 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ และ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้ครูเหล่านั้นมีกำลังใจทำงานในพื้นที่ต่อไป โดยร่วมมือกับ 3 หน่วยงานคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย(กศน.) และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ครู ตชด.)

### บทบาทในโครงการ:

ประสานหน่วยงานต้นสังกัดคัดเลือกครูเบื้องต้น ลงพื้นที่สัมภาษณ์ครู จัดทำเอกสารนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อคัดเลือกครูเจ้าฟ้าฯ ประสานขอทุนสนับสนุนรางวัลและวัสดุอุปกรณ์จากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ให้ครูเจ้าฟ้าฯ เป็นประจำทุกปี

### โดยบทบาทที่ท่านทำโครงการอยู่มีส่วนเข้าไปสนับสนุนครูและเด็ก หรือการปฏิรูปการศึกษาอย่างไร:

นำเรื่องราวดีๆ ของครูและเด็กเหล่านั้นมา **“ขยายผล”** ให้เป็นที่รู้จักของสังคม และสร้าง **“เครือข่าย”** ความช่วยเหลือให้คนที่อยู่ในภาคเอกชนได้รับทราบข้อมูลและเข้ามาสนับสนุนครูเจ้าฟ้าฯ ทั้งเรื่องเงินรางวัล วัสดุอุปกรณ์ การเพิ่มเติมองค์ความรู้ รวมถึงกองทุนต่างๆ ที่เข้าไปช่วยขยายผลการทำงานในพื้นที่ของครูเจ้าฟ้าฯ ส่วนเด็กก็ประสานจัดหาทุนการศึกษาให้กับเด็กที่เรียนดีแต่ยากจนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา

### ในการปฏิรูปการศึกษาอยากเห็นครูและเด็กเปลี่ยนแปลงอย่างไร:

อยากให้ใช้เรื่อง **“ความดี”** เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย เช่น มีการจัดทุนการศึกษาให้เด็กดีในทุกระดับ รวมถึงเมื่อจบไปแล้วก็มีงานรองรับ เมื่อเราให้ **“คุณค่า”** ของการเป็น **“คนดี”** เช่นนี้แล้ว เด็กทุกคนก็อยากเป็นคนดี ส่วนครูอยากเห็นครูใช้เรื่อง **“ความดี”** และ **“ความรัก”** มาเป็นพลังกระตุ้นให้เด็กประสบความสำเร็จ ผ่านคำว่า **“จับตะ”** นั่นคือให้เขารักและสนุกในสิ่งที่เขาเรียน สิ่งที่เขาทำไม่ใช่เอาเกรดมาล่อ แต่ให้เขาเรียนแล้วสุข สนุกเพราะเขาห้องเรียน